

Návrh

ZÁKON

ze dne 2025,

kterým se mění zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ**Změna zákona o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů****Čl. I**

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 85/2009 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 98/2019 Sb. a zákona č. 261/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 2 písm. a) body 1. a 2. včetně poznámek pod čarou č. 52 až 56 znějí:

„1. chráněných druhů volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin nebo přírodních stanovištích, která vede k závažnému poškození nebo zničení místní populace druhu a nebo poškození nebo zničení přírodního stanoviště závažnému z hlediska jeho souvislého výskytu v dotčeném území, s výjimkou nepříznivých účinků vyplývajících z jednání provozovatele, k němuž byl oprávněn podle § 5b, 45i a 56 zákona o ochraně přírody a krajiny⁴⁾; kritéria pro posouzení významu poškození nebo zničení místní populace druhu a nebo poškození nebo zničení přírodního stanoviště jsou stanovena v příloze č. 3 k tomuto zákonu,

2. podzemních nebo povrchových vodách včetně přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod⁵⁾, která má nepříznivý účinek na ekologický, chemický nebo množství stav vody nebo na její ekologický potenciál, s výjimkou nepříznivých účinků v případech stanovených podle § 23a odst. 4 a 7 vodního zákona⁶⁾ nebo závažné zhoršení nebo ohrožení jakosti vod nebo vodních zdrojů, a to

- a) situace, kdy v důsledku havárie nebo jiné činnosti dojde k překročení nejvyšších přípustných koncentrací prioritních látek uvedených ve zvláštním právním předpise⁵²⁾,
 - b) situace, kdy v důsledku havárie nebo jiné činnosti způsobené látkami uvedenými ve zvláštním právním předpise⁵³⁾ dojde k významnému úhynu ryb nebo dalších vodních organismů,
 - c) ohrožení zdrojů pitných vod podle zvláštního právního předpisu⁵⁴⁾,
 - d) ohrožení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod⁵⁾
 - e) ohrožení ekologického stavu povrchových vod využívaných ke koupání⁵⁵⁾, nebo
 - f) situace, kdy snížením vydatnosti vodního útvaru⁵⁶⁾ dojde k významnému úhynu ryb nebo dalších vodních organismů, nebo
-

⁵²⁾ Tabulka 1b přílohy č. 3 nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.

⁵³⁾ Příloha č. 1 zákona č. 254/2001 Sb.

Tabulka 3 přílohy č. 1 nařízení vlády č. 401/2015 Sb.

Příloha č. 3 nařízení vlády č. 401/2015 Sb.

⁵⁴⁾ § 2 písm. c) vyhlášky č. 50/2023 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik.

⁵⁵⁾ § 34 zákona č. 254/2001 Sb.

⁵⁶⁾ § 2 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb.“.

2. V § 2 písm. b) bodě 1. se slova „§ 45e“ zrušují.

3. V § 2 písm. b) v bodě 2. se slova „§ 3 odst. 1 písm. n)“ zrušují.

4. V § 2 písm. c) bodě 1. se slova „§ 3 odst. 1 písm. m)“ zrušují.

5. V § 2 písm. c) bodě 2. se slova „§ 45e“ zrušují.

6. V § 2 písm. c) bodě 3. se slova „§ 3 odst. 1 písm. n)“ zrušují.

7. V § 2 se písmena d) až g) zrušují.

Dosavadní písmena h) až q) se označují jako písmena d) až m).

8. V § 6 odst. 1 se za slovo „provozovatel“ vkládají slova „, jehož provozní činnost může mít na vznik hrozby vliv,“.

9. V § 6 odst. 5 se slovo „zajistí“ zrušuje a za slova „zbytečného odkladu“ se vkládají slova „může zajistit“.

10. V § 7 odstavec 6 zní:

„(6) Příslušný orgán bez zbytečného odkladu může zajistit provedení nezbytných nápravných opatření sám, pokud tak bezodkladně nebo ve stanovené lhůtě neučiní provozovatel, nebo není-li provozovatel znám.“.

11. § 8 včetně nadpisu zní:

„§ 8

Řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření

(1) Řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření zahájí příslušný orgán

a) na návrh osoby uvedené v odstavci 2, pokud jsou splněny podmínky uvedené v odstavci 3, nebo

b) z moci úřední, jakmile se dozví o skutečnosti, která nasvědčuje tomu, že mohlo dojít k ekologické újmě nebo pokud bezprostředně hrozí její vznik a současně je ze zjištěných skutečností příslušnému orgánu zřejmé, kdo je provozovatel podle § 6 odst. 1 nebo § 7 odst. 1.

(2) Návrh na uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření může podat

a) fyzická nebo právnická osoba, která je ekologickou újmu dotčena nebo u níž je takové dotčení pravděpodobné, nebo

b) právnická osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost.

(3) Návrh na uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření musí kromě obecných náležitostí podle správního řádu obsahovat informace, ze kterých je patrné, že došlo k ekologické újmě nebo že taková újma bezprostředně hrozí, a kdo je provozovatelem, jehož činností došlo k ekologické újmě nebo taková újma v důsledku jeho činnosti bezprostředně hrozí. Neobsahuje-li návrh veškeré náležitosti podle věty první nebo jsou-li v něm neúplné informace, příslušný orgán vyzve navrhovatele k odstranění nedostatků návrhu, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu, a současně mu sdělí, že dokud nebudou tyto nedostatky odstraněny, řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření nebude zahájeno. Dojde-li příslušný orgán k závěru, že návrh obsahuje veškeré náležitosti, vyrozumí navrhovatele o zahájení řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření. Řízení je zahájeno dnem, kdy příslušnému orgánu došel návrh, který obsahuje veškeré náležitosti podle věty první. Navrhovatel je účastníkem řízení.

(4) Osoby uvedené v odstavci 2 jsou oprávněny předložit příslušnému orgánu vyjádření související s případy ekologické újmy nebo s bezprostřední hrozbou jejího vzniku, jichž jsou si vědomy, a to i tehdy, pokud návrh podle odstavce 1 písm. a) nepodaly.

(5) Oznámení o zahájení řízení příslušný orgán zveřejní na portálu veřejné správy a neprodleně o něm informuje správní orgán příslušný rozhodovat o preventivních opatřeních nebo nápravných opatřeních podle jiných právních předpisů¹²⁾. V případě nebezpečí z prodlení může být vydán rozhodnutí v řízení podle odstavce 1 písm. b) prvním úkonem v řízení.

(6) Osoby uvedené v odstavci 2 písm. b) mohou požádat příslušný orgán, aby byly po dobu 1 roku ode dne podání žádosti bez zbytečného odkladu písemně informovány o každém zahájeném řízení o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření. Tato žádost musí být místně specifikována a lze ji podávat opakovaně.

(7) Osoby uvedené v odstavci 2 písm. b) jsou účastníky řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatřeních, pokud písemně oznámí příslušnému orgánu svou účast do 8 dnů ode dne,

a) kdy jim byla doručena informace o zahájeném řízení podle odstavce 6, nebo

b) kdy byla informace o zahájení řízení zveřejněna na portálu veřejné správy.

(8) Pokud nejsou na základě výzvy nedostatky návrhu podle odstavce 3 odstraněny, příslušný orgán věc usnesením odloží. Usnesení o odložení věci se oznamuje navrhovateli návrhu.

(9) Pokud v řízení příslušný orgán nemůže pokračovat z důvodu, že vznik ekologické újmy, protiprávní jednání provozovatele či příčinná souvislost mezi nimi nemůže být prokázána, řízení usnesením zastaví.“

12. V § 9 odst. 1 větě první se za slova „dotčené ekologickou újmu“ vkládají slova „nebo hrozbou jejího vzniku“ a ve větě druhé se za slova „z jejich rozhodnutí“ vkládají slova „nebo podle jejich pokynů“.

13. V § 9 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Po dokončení preventivních nebo nápravných opatření jsou ti, jimž byla opatření uložena, povinni na své náklady uvést dotčené nemovitosti do předchozího stavu, pokud se s jejich vlastníky nedohodli jinak.“.

14. § 10 včetně nadpisu zní:

„§ 10

Náprava ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin, přírodních stanovištích a na vodách

(1) V řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření k předcházení nebo nápravě ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo přírodních stanovištích si příslušný orgán vyžádá závazné stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „Agentura ochrany přírody a krajiny“) nebo příslušné správy národního parku, k posouzení významnosti účinků na chráněné druhy a přírodní stanoviště včetně případného návrhu preventivních a nápravných opatření.

(2) Příslušný orgán postupuje při ukládání nápravných opatření k zajištění nápravy ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin, přírodních stanovištích a na vodách podle přílohy č. 4 k tomuto zákonu.“.

15. V § 13 odst. 1 větě první se za slova „státního rozpočtu“ vkládají slova „nebo z rozpočtu Státního fondu životního prostředí České republiky (dále jen „Fond“), jde-li o příslušný orgán podle § 16 odst. 1 písm. b)“ a na konci textu věty třetí se doplňují slova „nebo Fondu, byly-li náklady místo provozovatele hrazeny příslušným orgánem podle § 16 odst. 1 písm. b) z rozpočtu Fondu“.

16. V § 14 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Zpracované hodnocení rizik jednotlivých provozních činností podle odstavce 1 a jeho aktualizace je provozovatel povinen zaslat do 15 dnů od jeho zpracování do elektronického systému zabezpečovaného ministerstvem.“.

Dosavadní odstavce 2 až 5 se označují jako odstavce 3 až 6.

17. V § 14 odstavec 4 zní:

„(4) Finanční zajištění není povinen zabezpečit provozovatel, který prokáže na základě hodnocení rizik, že provozní činností může způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady nižší než 20 000 000 Kč.“.

18. V § 16 odst. 1 se písmeno c) zrušuje.

Dosavadní písmena d) až g) se označují jako písmena c) až f).

19. V § 16 odst. 2 písmeno d) se slova „, správ národních parků a Agentury ochrany přírody a krajiny“ zrušují.

20. V § 16 se odstavec 4 zrušuje.

Dosavadní odstavce 5 až 8 se označují jako odstavce 4 až 7.

21. V § 16 odst. 6 se slova „, správy národního parku, Agentury ochrany přírody a krajiny“

zrušují.

22. V § 17 se odstavec 2 zrušuje.

Dosavadní odstavce 3 až 6 se označují jako odstavce 2 až 5.

23. V § 17 odst. 2 se slovo „na“ nahrazuje slovy „hrozící či způsobené v“.

24. V § 17 se doplňuje nový odstavec 6, který včetně poznámky č. 57 zní:

„(6) Agentura ochrany přírody a krajiny na celém území České republiky, mimo území národních parků a jejich ochranných pásem a mimo území Chráněné krajinné oblasti Šumava a Chráněné krajinné oblasti Labské pískovce, a správy národních parků v obvodu své územní působnosti podle zákona o ochraně přírody a krajiny⁵⁷⁾ vydávají na základě požadavku příslušného orgánu závazné stanovisko podle § 10 odst. 1. Závazné stanovisko bude vydáno do 90 dnů ode dne, kdy bylo o vydání závazného stanoviska požádáno.

⁵⁷⁾ § 78 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.“.

25. V § 19 odst. 1 se za písmeno d) vkládají nová písmena e) a f), která znějí:

„e) neuvede pozemek nebo stavbu, kterou bylo nutno použít při plnění preventivního nebo nápravného opatření, do předchozího stavu podle § 9 odst. 3,

f) nezpracuje hodnocení rizik provozní činnosti podle § 14 odst. 1 nebo hodnocení rizik nebo jeho aktualizaci nezašle ve stanovené lhůtě do databáze podle § 14 odst. 2,“.

Dosavadní písmeno e) se označuje jako písmeno g).

26. V § 19 odstavec 2 zní:

„(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. e) lze uložit pokutu do 200 000 Kč. Za přestupek podle odstavce 1 písm. b), d), f) nebo g) lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč. Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) nebo c) lze uložit pokutu do 25 000 000 Kč.“.

27. V § 20 odst. 1 se slova „na území národního parku správa národního parku, na území chráněné krajinné oblasti Agentura ochrany přírody a krajiny,“ zrušují.

28. V § 20 odst. 2 se slova „Státního fondu životního prostředí České republiky“ nahrazují slovem „Fondu“.

29. V § 21 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Do doby, než se vyjádří příslušný orgán, zda se jedná o ekologickou újmu, řeší věc příslušný správní orgán rozhodující o preventivních opatřeních nebo nápravných opatřeních podle zvláštních právních předpisů.“.

30. V § 21 odst. 4 se slova „a § 41 vodního zákona²⁷⁾; při ukládání nápravných opatření k odstranění následků takové havárie se postupuje podle tohoto zákona“ nahrazují slovy „až § 42 vodního zákona²⁷⁾; při ukládání ostatních opatření se postupuje podle tohoto zákona“.

31. V § 21 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) V pochybnostech o významnosti úhynu ryb nebo vodních organismů si příslušný orgán vyžádá vyjádření Ministerstva zemědělství, popřípadě odborných subjektů.“.

Dosavadní odstavce 5 až 7 se označují jako odstavce 6 až 8.

32. Příloha č. 3 včetně nadpisu zní:

„Příloha 3

**KRITÉRIA PRO POSOUZENÍ VÝZNAMU POŠKOZENÍ NEBO ZNIČENÍ MÍSTNÍ
POPULACE CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ A POŠKOZOVÁNÍ NEBO ZNIČENÍ PŘÍRODNÍCH
STANOVISŤ**

1. Význam jakékoliv ekologické újmy, která by mohla vést k závažnému poškození nebo zničení místní populace druhu anebo poškození nebo zničení přírodního stanoviště, závažného z hlediska jeho souvislého výskytu v dotčeném území, musí být posuzován s ohledem na základní stav v době vzniku ekologické újmy a s přihlédnutím k jejich funkcím v rámci dotčeného území a ekosystémů a k schopnosti jejich přirozené obnovy. Výrazně nepříznivé změny základního stavu se určují podle měřitelných údajů, jako jsou zejména:

- a) počet jedinců chráněného druhu, hustota nebo oblast jejich výskytu,
- b) úloha konkrétních jedinců nebo poškozené oblasti ve vztahu k ochraně chráněného druhu nebo přírodního stanoviště, vzácnost chráněného druhu nebo přírodního stanoviště (posuzováno na místní, regionální nebo vyšší úrovni včetně úrovně Evropské unie),
- c) rozmnožovací schopnost chráněného druhu (podle dynamiky specifické pro daný druh nebo danou populaci), jeho životaschopnost nebo schopnost přirozené obnovy přírodního stanoviště (podle dynamiky specifické pro jeho charakteristické chráněné druhy nebo jejich populace),
- d) schopnost chráněného druhu nebo přírodního stanoviště poté, co došlo k újmě, zotavit se v krátké době bez jakéhokoli zásahu, s výjimkou opatření na zvýšenou ochranu, a to pouze v důsledku jeho vlastní dynamiky, do stavu, který je možné považovat za rovnocenný nebo za lepší než byl základní stav.

2. Za závažné nemusí být považovány tyto nepříznivé účinky:

- a) nepříznivé odchylky, které jsou menší než přirozené fluktuace považované za normální pro příslušný chráněný druh nebo přírodní stanoviště,
- b) nepříznivé odchylky způsobené přirozenými příčinami nebo vyplývající ze zásahů souvisejících s běžnou správou lokalit, jak jsou vymezeny v záznamech o přírodních stanovištích nebo cílových dokumentech,
- c) změna na chráněných druzích nebo přírodních stanovištích, u kterých se prokáže, že se z ní zotaví v krátké době bez potřeby jiného zásahu do takového stavu, který má výhradně působením dynamiky chráněného druhu nebo chráněného stanoviště za následek stav, který se považuje za rovnocenný nebo lepší než byl základní stav.

3. Ekologická újma s prokázanými účinky na lidské zdraví musí být klasifikována jako významná.“

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa

Čl. II

Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění zákona č. 149/2003 Sb., zákona č. 222/2006 Sb., zákona č. 167/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 183/2017 Sb. a zákona č. 261/2021 Sb., se mění takto:

1. Za § 1 se vkládá nový § 1a, který včetně poznámky pod čarou č. 8 zní:

„§ 1a

(1) Uložila-li inspekce povinnost provést opatření k nápravě podle jiného právního předpisu⁸⁾, provedení předchozích průzkumů nebo předchozího zpracování odborných podkladů a ten, komu byla povinnost uložena (dále jen „původce“), ji neplní a hrozí nebezpečí z prodlení, může zajistit provedení opatření k nápravě, předchozích průzkumů nebo zpracování uvedených podkladů inspekce na náklady původce. Náhrada nákladů je příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky.

(2) Odstavec 1 se nevztahuje na opatření k nápravě uložená podle zákona o předcházení ekologické újmě.

⁸⁾ Například zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.“

2. V § 4 odst. 2 se číslo „5 000 000“ nahrazuje číslem „10 000 000“.

3. V § 5 se číslo „10 000 000“ nahrazuje číslem „20 000 000“.

ČÁST TŘETÍ

Změna vodního zákona

Čl. III

V § 42 odst. 1 větě třetí zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 20/2004 Sb., zákona č. 167/2008 Sb., zákona č. 113/2018 Sb., zákona č. 544/2020 Sb. a zákona č. 149/2023 Sb., se slova „nebo Česká inspekce životního prostředí“ zrušují.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o odpadech

Čl. IV

Zákon č. 541/2021 Sb., o odpadech, ve znění zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 284/2021 Sb. a zákona č. 149/2023 Sb., se mění takto:

1. V § 32 odst. 4 se za slova „smí být“ vkládají slova „předávány a“.

2. V § 116 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Pokud je před uložením opatření k nápravě nezbytné předchozí provedení průzkumu nebo zpracování odborných podkladů, může správní orgán, který je oprávněn uložit opatření k nápravě, uložit osobě podle odstavce 1 povinnost v přiměřené lhůtě provést průzkum nebo zpracovat odborné podklady a předložit je tomuto správnímu orgánu.“.

3. V § 121 odst. 1 se na konci písmene u) slovo „nebo“ zrušuje, na konci písmene v) se tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno w), které zní:

„w) v rozporu s § 32 odst. 4 předává do mobilního zařízení odpady, jejichž není původcem.“.

4. V § 121 odst. 5 se slova „nebo v)“ nahrazují slovy „, v) nebo w)“.

5. V § 123 odst. 1 písm. c) se slova „a r) až u)“ nahrazují slovy „, r) až u) a w)“.

ČÁST PÁTÁ

Čl. V

Přechodné ustanovení

1. Provozovatel registrovaný v Programu EMAS nebo provozovatel, který prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro zaregistrování do tohoto programu, nebo má certifikovaný systém environmentálního řízení uznaný podle souboru norem ČSN EN ISO 14 000 nebo prokazatelně zahájil činnosti potřebné k získání této certifikace je povinen po nabytí účinnosti tohoto zákona zpracovat podrobné hodnocení rizik podle § 14 odst. 1 zákona č. 167/2008 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a to do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Provozovatel, který měl zpracované hodnocení rizik v den nabytí účinnosti tohoto zákona, zašle toto hodnocení do elektronického systému zabezpečovaného ministerstvem podle § 14 odst. 2 zákona č. 167/2008 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do 12 měsíců ode dne 1.1.2026.

ČÁST ŠESTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2025.

V Praze dne

Předseda vlády:

Ministr životního prostředí: